

ΤΑΞΗ: Γ΄ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΜΑΘΗΜΑ: ΧΗΜΕΙΑ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ

Ημερομηνία: Σάββατο 8 Μαΐου 2021
Διάρκεια Εξέτασης: 3 ώρες

ΕΚΦΩΝΗΣΕΙΣ

ΘΕΜΑ Α

Στις ημιτελείς προτάσεις Α1 – Α5 να γράψετε στο τετράδιό σας τον αριθμό της πρότασης και δίπλα το γράμμα που αντιστοιχεί στη φράση η οποία τη συμπληρώνει σωστά.

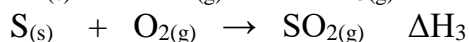
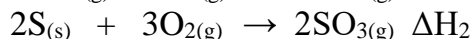
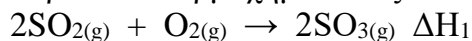
- Α1.** Δίνονται οι συντακτικοί τύποι των ενώσεων:
Α. CH_3CH_3 , Β. $\text{CH}_3\text{CH}_2\text{CH}_3$, Γ. $\text{CH}_3\text{CH}_2\text{CH}_2\text{CH}_3$, Δ. $\text{CH}_3\text{CH}(\text{CH}_3)\text{CH}_3$

Από τις παραπάνω ενώσεις, ισχυρότερες δυνάμεις London, αναπτύσσονται μεταξύ των μορίων της

- α.** Α.
β. Β.
γ. Γ.
δ. Δ.

Μονάδες 5

- Α2.** Για τις ενθαλπίες αντίδρασης, μετρημένων σε ίδιες συνθήκες, των παρακάτω θερμοχημικών εξισώσεων:

Ισχύει:

α. $\Delta H_1 + \Delta H_3 = \Delta H_2$

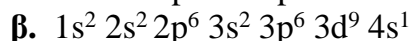
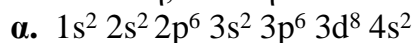
β. $\Delta H_1 + 2\Delta H_3 = \Delta H_2$

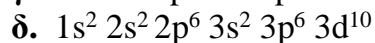
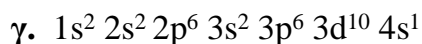
γ. $\Delta H_3 + 2\Delta H_1 = \Delta H_2$

δ. $\Delta H_1 + \Delta H_2 = 2\Delta H_3$

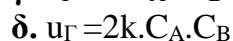
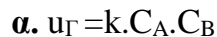
Μονάδες 5

- Α3.** Η σωστή ηλεκτρονιακή δομή του ιόντος ${}_{29}\text{Cu}^+$, στη θεμελιώδη του κατάσταση, είναι η

4η ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ**Μονάδες 5**

A4. Για την απλή αντίδραση $2A_{(g)} + B_{(g)} \rightarrow 2\Gamma_{(g)}$ η στιγμιαία ταχύτητα του Γ δίνεται από τη σχέση:

Μονάδες 5

A5. Οι ιοντικές ενώσεις στα υδατικά τους διαλύματα

α. ιοντίζονται πλήρως.

β. ιοντίζονται μερικώς.

γ. δίστανται πλήρως.

δ. δίστανται μερικώς.

Μονάδες 5**ΘΕΜΑ Β**

B1. Σε κλειστό δοχείο μεταβλητού όγκου, επικρατεί δυναμική ισορροπία μεταξύ υγρής αιθανόλης και ατμών αιθανόλης σε θερμοκρασία 25°C.

Η θερμοκρασία αυξάνεται στους 50°C. Για να διατηρηθεί σταθερή η ποσότητα των ατμών της αιθανόλης πρέπει ο όγκος του δοχείου να

i. αυξηθεί.

ii. μειωθεί.

iii. παραμείνει αμετάβλητος.

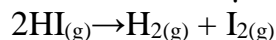
α. Να επιλέξετε τη σωστή απάντηση. (μονάδα 1)

β. Να αιτιολογήσετε την απάντησή σας. (μονάδες 5)

Να θεωρήσετε ότι ο όγκος του υγρού είναι αμελητέος σε σχέση με τον όγκο του δοχείου.

Μονάδες 6

B2. Σε κενό κλειστό δοχείο εισάγεται ποσότητα HI, η οποία σε θερμοκρασία $\theta^\circ\text{C}$ διασπάται με αρχική ταχύτητα u_0 , σύμφωνα με την αντίδραση:

Σε δεύτερο κενό κλειστό δοχείο, μικρότερου όγκου, εισάγεται ίση με του πρώτου δοχείου ποσότητα HI, η οποία σε θερμοκρασία $\theta^\circ\text{C}$ διασπάται με αρχική ταχύτητα u_0' .

α. Να εξηγήσετε ποια από τις ακόλουθες σχέσεις ισχύει μεταξύ των αρχικών ταχυτήτων i. $u_0 < u_0'$, ii. $u_0 = u_0'$, iii. $u_0 > u_0'$ (μονάδες 4)

4η ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ

β. Η αποσύνθεση του HI γίνεται με πολύ αργό ρυθμό ακόμη και στους 500 °C.

Συνεπώς, οι καταλύτες παίζουν πολύ σημαντικό ρόλο κατά την αποσύνθεση αυτή.

Ένας από τους ευρύτερα χρησιμοποιούμενους καταλύτες είναι ο στερεός λευκόχρυσος (Pt).

i. Πώς ονομάζεται το συγκεκριμένο είδος κατάλυσης; (μονάδα 1).

ii. Πώς ονομάζεται η θεωρία που ερμηνεύει ικανοποιητικά την παραπάνω μορφή κατάλυσης; (μονάδα 1)

iii. Να γράψετε μια διαφορά ανάμεσα στους μεταλλικούς καταλύτες, όπως ο Pt , και τα ένζυμα. (μονάδα 1)

Μονάδες 7

B3. Οι ατομικοί αριθμοί του αζώτου και του φωσφόρου είναι: ${}_{7}\text{N}$, ${}_{15}\text{P}$
α. Να βρείτε τη θέση του αζώτου και του φωσφόρου στον περιοδικό πίνακα. (μονάδες 2)

β. Να συγκρίνετε με αιτιολόγηση τα σημεία βρασμού των ενώσεων NH_3 και PH_3 . (μονάδες 3)

γ. Να συγκρίνετε με αιτιολόγηση την ισχύ των βάσεων NH_3 και PH_3 (μονάδες 3)

Μονάδες 8

B4. Για τα στοιχεία Co ($Z=27$), Br ($Z=35$), Rb ($Z=37$) να εξηγήσετε ποια από τις ακόλουθες διατάξεις των ενεργειών πρώτου ιοντισμού τους, είναι η σωστή.

i. $E_{11}(\text{Co}) < E_{11}(\text{Br}) < E_{11}(\text{Rb})$

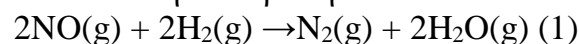
ii. $E_{11}(\text{Br}) < E_{11}(\text{Co}) < E_{11}(\text{Rb})$

iii. $E_{11}(\text{Rb}) < E_{11}(\text{Co}) < E_{11}(\text{Br})$

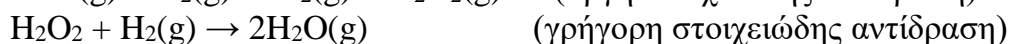
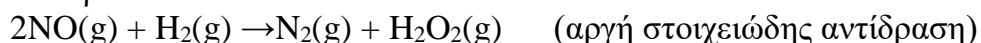
Μονάδες 4

ΘΕΜΑ Γ

Γ1. Σε κενό και κλειστό δοχείο όγκου 2 L εισάγονται 0,24 mol αερίου NO και 0,14mol αερίου H_2 , οπότε σε σταθερή θερμοκρασία $\theta^\circ\text{C}$ πραγματοποιείται η αντίδραση

α. Η αντίδραση (1) πραγματοποιείται μέσω των εξής στοιχειωδών αντιδράσεων:

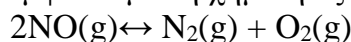
Να γράψετε το νόμο ταχύτητας για την αντίδραση (1). (μονάδες 2)

4η ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ

- β. Δεδομένου ότι η σταθερά της ταχύτητας της αντίδρασης (1) δίνεται από τη σχέση $K = 4 \text{ M}^{-x} \text{ s}^{-1}$, να προσδιορίσετε το x . (μονάδες 3)
- γ. Αν γνωρίζετε ότι η μέση ταχύτητα της (1) για τα πρώτα 2s είναι $5 \cdot 10^{-3} \text{ M/s}$, να υπολογίσετε στο τέλος των 2s τη συγκέντρωση κάθε αερίου που υπάρχει στο δοχείο. (μονάδες 6)
- δ. Να υπολογίσετε τη χρονική στιγμή $t=2\text{s}$ την ταχύτητα της αντίδρασης (1). (μονάδες 2)

Μονάδες 13

- Γ2. Σε κενό και κλειστό δοχείο εισάγονται 0,24 mol αερίου NO, τα οποία διασπώνται σύμφωνα με τη χημική εξίσωση:

για την οποία η σταθερά ισορροπίας είναι ίση με 1.

- α. Να υπολογίσετε την απόδοση της αντίδρασης. (μονάδες 5)
- β. Να υπολογίσετε την επιπλέον ποσότητα του οξυγόνου που πρέπει να εισαχθεί στο μείγμα ισορροπίας, ώστε ο συνολικός βαθμός διάσπασης του NO να γίνει ο μισός του αρχικού βαθμού διάσπασης. (μονάδες 7)
- Δίνεται ότι η θερμοκρασία σε όλη τη διάρκεια παραμένει σταθερή.

Μονάδες 12**ΘΕΜΑ Δ**

Διαθέτουμε τα παρακάτω υδατικά διαλύματα:

- Διάλυμα Y_1 : CH_3COOH 0,1 M ($K_a = 10^{-5}$)
- Διάλυμα Y_2 : ClCH_2COOH 0,4M και $[\text{H}_3\text{O}^+] = 0,02\text{M}$
- Διάλυμα Y_3 : KOH 0,2 M

- Δ1. α. Να αιτιολογήσετε, με βάση τη μοριακή δομή τους, ποιο οξύ μεταξύ των δύο είναι το ισχυρότερο. (μονάδες 2)
- β. Να επιβεβαιώσετε την παραπάνω απάντησή σας, κάνοντας τους απαραίτητους υπολογισμούς. (μονάδες 3)
- γ. Να υπολογίσετε τη μάζα του στερεού υδροξειδίου του καλίου η οποία πρέπει να προστεθεί στο Y_3 , χωρίς μεταβολή του όγκου, ώστε να δημιουργηθεί διάλυμα Y_4 , όγκου 500 mL με $\text{pH}=14$. (μονάδες 4)

Μονάδες 9

- Δ2. Αναμειγνύουμε 400 mL του Y_1 με 100 mL του Y_3 δημιουργώντας διάλυμα Y_5 όγκου 500 mL.

- α. Να υπολογίσετε το pH του Y_5 . (μονάδες 5)
- β. Να υπολογίσετε το βαθμό ιοντισμού του νερού στο Y_5 . (μονάδες 3)

Μονάδες 8

4η ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ

- Δ3.** Αναμειγνύουμε 400 mL του Y_1 , 100 mL του Y_2 , 200 mL του Y_3 και προσθέτουμε νερό μέχρι το διάλυμα Y_6 να αποκτήσει όγκο 1L.
- α.** Να υπολογίσετε το pH του Y_6 . (μονάδες 6)
- β.** Να υπολογίσετε το % ποσοστό εξουδετέρωσης του CH_3COOH (η τελική απάντηση σε μορφή κλάσματος είναι ικανοποιητική). (μονάδες 2)
- Μονάδες 8**

Όλα τα διαλύματα βρίσκονται σε θερμοκρασία $25^\circ C$ όπου $K_w=10^{-14}$,
Δίνονται: $A_{rH}=1$, $A_{rO}=16$, $A_{rK}=39$, $C_{H_2O}=1000/18M$

ΤΑΞΗ: Γ΄ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΜΑΘΗΜΑ: ΧΗΜΕΙΑ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ

Ημερομηνία: Σάββατο 08 Μαΐου 2021
Διάρκεια Εξέτασης: 3 ώρες

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

ΘΕΜΑ Α

- A1. γ
A2. β
A3. δ
A4. β
A5. γ

ΘΕΜΑ Β

- B1.** α. Σωστό το ii
β. Με μείωση του όγκου, αυξάνουμε την πίεση με αποτέλεσμα η ισορροπία να μετατοπιστεί προς τα αριστερά και έτσι να αντισταθμίσει την μετατόπιση προς τα δεξιά που προκάλεσε η αύξηση της θερμοκρασίας
- B2.** α. Μεγαλύτερη ταχύτητα στο δεύτερο δοχείο, γιατί έχουμε μεγαλύτερη συγκέντρωση του αντιδρώντος
β. i. Ετερογενής κατάλυση
ii. Θεωρία της προσρόφησης
iii. Τα ένζυμα αδρανοποιούνται πάνω από τους 50°C, ενώ οι μεταλλικοί καταλύτες όχι
- B3.** α. N: 2^η περίοδος, 15^η Ομάδα
P: 3^η περίοδος, 15^η Ομάδα
β. Στην αμμωνία δυνάμεις δεσμού υδρογόνου και επομένως υψηλότερο σημείο βρασμού.
γ. Το άζωτο έχει μικρότερη ατομική ακτίνα από το P και επομένως η αμμωνία ισχυρότερη βάση.

ΘΕΜΑ Δ

Δ1. α. Τα άτομα Cl εμφανίζουν –I επαγωγικό φαινόμενο. Επομένως το ClCH₂COOH είναι το ισχυρότερο οξύ.

β. Για το ClCH₂COOH: $K_a = 10^{-3} > 10^{-5}$

γ. Πρέπει να προστεθούν 0,4mol KOH ή 22,4g KOH

Δ2. α. $n_{\text{CH}_3\text{COOH}} = 0,04\text{mol}$, $n_{\text{KOH}} = 0,02\text{mol}$

Μετά την αντίδραση εξουδετέρωσης θα έχουμε:

0,02mol CH₃COOH και 0,02mol CH₃COOK

Ρυθμιστικό διάλυμα, με ίσες συγκεντρώσεις: PH=5

β. $[\text{H}_3\text{O}^+] = 10^{-5}\text{M}$, $[\text{OH}^-] = 10^{-9}\text{M}$. Τα ιόντα OH⁻ προέρχονται όλα από τον ιοντισμό του νερού και επομένως θα έχουμε: $\alpha = x/\text{CH}_2\text{O} = 10^{-9}/1000/18 = 1,8 \cdot 10^{-11}$

Δ3. α. $n_{\text{CH}_3\text{COOH}} = 0,04\text{mol}$, $n_{\text{ClCH}_2\text{COOH}} = 0,04\text{mol}$, $n_{\text{KOH}} = 0,04\text{mol}$

Η βάση(KOH) θα εξουδετερώσει ένα μέρος των οξέων:

Αρχ. 0,04   0,04

Α/Π -x   -x

Τελ. 0,04-x   0,04-x   x

4η ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ

$$\text{Αρχ.} \quad 0,04 \quad 0,04-x$$

$$\text{Α/Π} \quad -(0,04-x) \quad -(0,04-x) \quad 0,04-x$$

$$\text{Τελ.} \quad x \quad 0 \quad 0,04-x$$

Στο διάλυμα θα έχουμε τα παρακάτω δύο ρυθμιστικά:

για τα οποία θα ισχύει:

$$K_a \text{ CH}_3\text{COOH} = x \cdot [\text{H}_3\text{O}^+] / 0,04-x \quad (1)$$

$$K_a \text{ ClCH}_2\text{COOH} = (0,04-x) \cdot [\text{H}_3\text{O}^+] / x \quad (2)$$

Με πολλαπλασιασμό κατά μέλη προκύπτει: $[\text{H}_3\text{O}^+] = 10^{-4}$, $\text{pH} = 4$

β. Από την σχέση (1) με αντικατάσταση: $x = 0,04/11$

% εξουδετέρωση CH_3COOH : $x/0,04 \cdot 100 = 100/11\%$